

Der vil jeg gerne sige generelt, at netop i spørgsmålet omkring forskernes rolle på universiteterne har vi jo også, som hr. Morten Homann garanteret har noteret sig, ændret i den endelige tekst, fordi vi rent faktisk har imødekommet Rektorkollegiet, der i sit høringssvar har ønsket, at institutlederen fortsat skal godkende medarbejdernes aftaler om eksternt finansieret forskning. Det er altså akkurat, som det er tilfældet i gældende lov.

Så hvis der er brugt lidt andre ord, er det noget, hvilket også i hvert fald fru Lene Jensen og fru Hanne Severinsen nævnte, som jeg synes vi selvfølgelig kan drøfte i udvalget. Derom ingen tvivl.

Kl. 13.45

Til fru Margrethe Vestager: Bestyrelsen er jo altså en kreds af mennesker, der skal træffe økonomiske og overordnede, langsigtede, strategiske beslutninger. En række af de ting, som er blevet fremført, og som jeg næsten fornemmede lå i fru Margrethe Vestagers spørgsmål, er der andre, der skal klare, bl.a. akademisk råd. Så derfor er jeg stadig tryk ved modellen, og det er jeg helt sikker på at både universiteterne og fru Margrethe Vestager også bliver.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslagene overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Den fg. formand (Birthe Skaarup):

Jeg foreslår, at lovforslag nr. L 125 henvises til Udvalget for Videnskab og Teknologi. Jeg foreslår, at lovforslag nr. L 126 henvises til Uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 34:

Forslag til folketingsbeslutning om særligt start-SU-lån.

Af Thomas Adelskov (S) m.fl.
(Fremsat 15/11 2002).

Sammen med denne sag foretoges:

8) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 43:

Forslag til folketingsbeslutning om indførelse af tillægsstipendium for studerende med handicap.

Af Marianne Jelved (RV) og Margrethe Vestager (RV).
(Fremsat 22/11 2002).

Forslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Undervisningsministeren (Ulla Tørnæs):

Helt grundlæggende mener jeg, at vi har et godt og velfungerende SU-system i Danmark, et system, som også en bred kreds af Folketingets partier står bag i SU-forliget. SU er et af de få overførselssystemer, som er kendetegnet ved at være både enkelt, gennemskueligt og samtidig bredt anerkendt. Det er bl.a. dokumenteret i brugertilfredshedsundersøgelsen om SU fra 1999.

Der er imidlertid gået 7 år, siden SU-reformen blev vedtaget, og der er derfor i lyset af de indhøstede erfaringer med systemets virkemåde fremkommet flere forslag i den senere tid med henblik på at forbedre vilkårene for visse grupper af uddannelsessøgende.

Socialdemokraternes forslag om et særligt start-SU-lån rummer imidlertid nogle problemstillinger, som tilsiger, at en nærmere analyse af konsekvenserne er nødvendig.

For det første må man overveje risikoen for misbrug af en sådan ordning, hvis alene optagelse på en uddannelse giver adgang til et billigt lån på 20.000 kr.

For det andet drejer det sig for den enkelte studerende bl.a. om det problematiske i straks i uddannelsesforløbet at fremrykke låneadgangen. Det kan indebære, at den studerende sidst i studieforløbet får reduceret sine SU-finansieringsmuligheder.

Og for det tredje udbetales SU-lånene i dag i månedlige beløb som støtte til dækning af de løbende leveomkostninger. SU-startlånet vil således bryde med grundtanken i SU-systemet.

På den baggrund er det min holdning, at der er brug for en nærmere vurdering af forslaget. Regeringen kan således ikke på det foreliggende grundlag støtte forslaget, men jeg vil som op-

følgning på førstebehandlingen invitere SU-forligskredsen til en drøftelse af forslaget.

Så til B 43. Baggrunden for beslutningsforslaget om et tillægsstipendium til studerende med handicap, som Det Radikale Venstre har fremsat, hviler på ønsket om at afskaffe det såkaldte dobbelte optag for handicappede. Benævnelsen det dobbelte optag dækker over, at personer under uddannelsesrevalidering, herunder personer med handicap, både skal opfylde de almindelige optagelseskrav til uddannelserne og vurderes ud fra de muligheder for efterfølgende beskæftigelse, den ønskede uddannelse giver.

Spørgsmålet om løsning af problematikken vedrørende bortfald af det dobbelte optag er ikke nogen ny sag. Jeg har således overtaget eller måske nærmere arvet problemstillingen af den tidligere regering, for hvem det ikke lykkedes at finde en løsning på problemstillingen.

Kl. 13.50

Men regeringen er som udgangspunkt enig i, at der er behov for at afdække, hvordan vi kan give studerende med handicap et friere uddannelsesvalg. Dermed bidrager vi også til at sikre den sociale mobilitet.

Den konkrete udformning af B 43 er imidlertid forbundet med en række uafklarede problemstillinger, som må afdækkes, før der træffes nærmere beslutning. Og vi har peget på, at der er behov for, at vi nøje overvejer både afgrænsningen af målgruppen og visitationen til en eventuel supplerende ydelse.

Der er således ikke i dag en entydig afgrænsning af, hvad det vil sige at være handicappet. Endvidere er det i dag kommunerne, som har ekspertisen og erfaringen med hensyn til visitationen af den enkelte revalidend. Endvidere vil der også skulle tages konkret stilling til bl.a. spørgsmålet om ydelsesniveau, ligesom mulighederne for finansiering af eventuelle merudgifter må overvejes ganske nøje.

Endelig skal de videre overvejelser også afspejle hensynet til, at en løsning af problemet med det dobbelte optag ikke må bryde afgørelsen med de grundlæggende kendetegn ved SU-systemet, som jeg indledte min tale med at beskrive.

Regeringen er således samlet set grundlæggende helt enig i intentionerne bag B 43. Jeg mener imidlertid, at der er behov for, at vi nøje vurderer, hvorledes der kan udformes en ordning, som indebærer bortfald af det dobbelte optag.

Regeringen kan derfor på det foreliggende grundlag ikke støtte forslaget. Men som jeg

nævnte tidligere med hensyn til indkaldelse af forligskredsen, vil drøftelserne også komme til at omfatte indholdet af B 43.

(Kort bemærkning).

Margrethe Vestager (RV):

Jeg har lidt vanskeligt ved at forstå undervisningsministerens afvisning af beslutningsforslag nr. B 43, da beslutningsforslaget netop går ud på, at der iværksættes et lovforberedende arbejde med henblik på at fremsætte lovforslag om ophævelse af det dobbelte optag i samlingen 2003-04. Er det ikke det samme som en nøje vurdering?

Vi er fuldstændig klar over, at der stadig væk er udeståender, men vi er faktisk betydelig længere, end vi var for 1½ år siden. Flere har tænkt med, vi har fået erhvervsevnebegrebet ind. Der er faktisk anvist finansiering i forslaget, dels i sparede revalideringsudgifter, dels via satspuljen, fordi SU jo faktisk også bidrager til den.

Derfor synes jeg, det ville være klædeligt, at regeringen – især og specielt i et år, som faktisk er handicapår – turde forpligte sig på at få løst denne her problemstilling. For jeg tror nemlig, at det ville klæde også hele Folketinget, hvis vi kunne være enige om det. Og da beslutningsforslaget netop går på at få lavet en nøje vurdering af, hvordan vi kan indløse det fælles mål at ophæve det dobbelte optag, har jeg svært ved at forstå, at det ikke kan vedtages af et meget bredt flertal, da det er så mildt og rent og langsigtet, som tænkes kan.

(Kort bemærkning).

Undervisningsministeren (Ulla Tørnæs):

Som jeg håber det klart kom til udtryk i min besvarelse, er regeringen helt enig i, at vi bør finde en løsning på det problem, som rejses i det radikale beslutningsforslag. Men der er fortsat en række uafklarede spørgsmål, som det radikale beslutningsforslag ikke giver svarene på.

Og da det er et forslag, som vedrører SU, er regeringen naturligvis forpligtet til også at inddrage de øvrige partier bag SU-forliget, og det er præcis det, som jeg her fra talerstolen har tilkendegivet vil ske.

(Kort bemærkning).

Margrethe Vestager (RV):

Jeg vil gerne have undervisningsministeren til at bekræfte, at forslaget faktisk *ikke* har noget med SU-systemet at gøre.

Det, som er hele pointen i forslaget, er at sørge for, at også handicappede studerende kan modtage SU, og at man kompenserer dem for ikke at have erhvervsevne eller arbejdsevne i forhold til almindeligt studenterarbejde. Derfor kan det her løses helt uafhængigt af de, i øvrigt givetvis udmærkede, forhandlinger, der vil være på det samlede SU-område om de mange forskellige forslag, som er fremkommet dér.

Det står meget centralt for os, fordi dette her er et ligebehandlingsforslag, et ligestillingsforslag, som skal sikre handicappede studerende samme frie – eller ufrie for den sags skyld – valg, som ikkehandicappede studerende har.

Derfor håber jeg meget, at vi, selv om de to forslag behandles sammen, kan få en diskussion af, om ikke det er rimeligt, at vi her forpligter hinanden på, at vi vil løse det problem og få sat det arbejde i gang.

Kl. 13.55

Vi ved godt, at vi ikke svarer på alle problemer, det er derfor, beslutningen blot går ud på at få sat det lovforberedende arbejde i gang, og at regeringen skal fremsætte lovforslag i 2003-04.

Den fg. formand (Birthe Skaarup):
Så går vi over til ordførrunden.

Peter Christensen (V):

I Venstre vil vi først gerne kvittere for, at ministeren vil indkalde SU-forligskredsen for at drøfte de to fremsatte beslutningsforslag.

Jeg finder forslaget om startlån spændende og er bestemt ikke afvisende over for ideen. Kan de studerendes lånemuligheder gøres mere fleksible, uden at den samlede låneramme udvides, vil vi gerne drøfte ideen videre i forligskredsen. Det er afgørende for Venstre, at ændringen i SU-systemet finansieres inden for den samlede SU-ramme. Misbrug, afgrænsning, konsekvenser skal naturligvis også drøftes, men det er jo mere teknik.

Vedrørende det andet beslutningsforslag om et tillægss stipendium for studerende med handicap vil jeg udtrykke min sympati for forslaget. Forslaget har nogle rigtig gode intentioner, men efterlader en del spørgsmål, som vi ligeledes gerne vil diskutere i forligskredsen, når den indkaldes.

Så for begge beslutningsforslag gælder altså, at vi stemmer nej, men ser frem til nogle frugtbare forhandlinger i forligskredsen om justeringer i SU-systemet, justeringer, som skal gøre SU-systemet endnu bedre og sikre, at flest muligt

kommer hurtigt og effektivt igennem hele uddannelsesforløbet.

Karina Sørensen (DF):

Det er overraskende, at to partier, der har haft regeringsmagten i 9 år, vælger at fremsætte sådan nogle forslag, efter at de har mistet regeringsmagten. Det er her, man kan se, hvor høj prioritet, disse forslag har haft for Socialdemokraterne og Det Radikale Venstre.

Forslaget om et studiestartlån er efter vores mening noget, der skal diskuteres i en kommende reform. Jeg er imod dette beslutningsforslag, da der for det første ikke er nogen konsekvensberegning af forslaget, og da det for det andet heller ikke nævnes, hvilke økonomiske følger dette forslag har. I øvrigt kunne man let forestille sig en del misbrug af en sådan ordning.

Jeg vil gerne spørge Socialdemokraterne, hvor disse penge skal komme fra til dette forslag. Godt nok er det et lån, men økonomien vil klart komme til at påvirke lånerammen, der højst sandsynligt vil blive sprængt med dette forslag. Men det står jo ikke klart, da Socialdemokraterne heller ikke har skrevet noget om det i forslaget.

Det er en kendsgerning, at Dansk Folkeparti ikke er en del af SU-forliget. Vi drøfter imidlertid gerne med regeringen, hvad vi kan gøre i en reform af SU-systemet. Vi mener derfor, at et sådant forslag bør diskuteres i en situation, hvor hele SU-området reformeres.

Beslutningsforslaget er efter vores mening tyndt og hører til i en diskussion af SU-reformen, og vi vil ikke støtte et sådant forslag.

Dansk Folkeparti finder derimod forslaget om et tillægss stipendium til handicappede meget sympatisk. Ideen om at give handicappede et tillægss stipendium er rigtig god og lige i tråd med Dansk Folkepartis holdning. Man kan håbe, at en sådan ordning vil ligestille handicappede studerende med andre studerende, i hvert fald økonomisk.

Som forslagsstillerne også skriver, kan der være nedsat arbejdsevne for handicappede under uddannelse, og derfor har de ikke samme muligheder som almindelige studerende for at have et studiejob ved siden af. Derfor er det en god idé at give dem et tillæg alt efter arbejdsevne.

Der er dog en del spørgsmål til dette beslutningsforslag, som vi ser frem til at få belyst i udvalget. Det står bl.a. uklart for os, hvem det er, der skal vurdere evnen til at arbejde og dermed

størrelsen af stipendiet. Udgiften til denne ordning er også et vigtigt spørgsmål, vi skal have svar på før vores endelige stillingtagen.

Man kunne også spørge, hvor mange der egentlig får mulighed for at vælge dette tillægsstipendium, der er foreslået i dette forslag. Jeg kunne også godt tænke mig en præcisering af, hvilke handicap det kommer til at omfatte, og om Det Radikale Venstre har en idé om, hvad der skal være udslagsgivende for tildeling af et tillægsstipendium.

Jeg kunne også godt tænke mig at høre, hvorfor Det Radikale Venstre først kommer med et sådant forslag, efter at de har mistet regeringsmagten. Det var måske ikke vigtigt, at de unge handicappede, der tog en uddannelse, mens Det Radikale Venstre sad i regering, var ligestillede med de andre studerende – det er først vigtigt efter 9 år i regering og 1½ år som opposition?

Det er vigtigt for Dansk Folkeparti at sikre handicappede de bedste forhold. Og vi er glade for, at denne problemstilling er rejst. Derfor ser vi også frem til en god behandling i udvalget, hvor vi kan få svar på de spørgsmål, dette forslag åbner op for.

Kl. 14.00

(Kort bemærkning).

Thomas Adelskov (S):

Jeg har lidt svært ved lige på stående fod at definere, hvad det er for en planet, fru Karina Sørensen er landet fra.

Hvorfor stillede vi ikke dette forslag, mens vi var i regering? Hvis fru Karina Sørensen gik tilbage og læste vores valgprogram frem til sidste folketingsvalg, stod det i vores valgprogram med de »100 forslag – mennesker først«. Det er sådan set ikke så svært. Det er bare et enkelt lille opslag, det er endda markeret med gråt, så man ved hurtigt gennembladning kan finde forslaget. Det er den ene del.

Den anden del er, at fru Karina Sørensen ikke kan støtte forslaget, fordi de økonomiske konsekvenser ikke er belyst. Der står jo klart i bemærkningerne til forslaget, at der ikke er tale om udvidelse af SU-lånerammen, og derfor påvirker det ikke statsfinanserne på hverken den ene eller den anden eller den tredje måde. Det påvirker heller ikke gældsbyrden for de studerende, når de er færdige med endt uddannelse. Det er simpelt hen en hjælpende hånd til de studerende, som starter, og som måske ikke har mor og far til at betale for både lejligheden og computeren og alt, hvad der ellers hører sig til af

bøger og materialer, når man skal starte på en uddannelse. Det er for at hjælpe de studerende, det er ikke for at yppe kiv og diskutere med Dansk Folkeparti her i Folketingssalen, vi har fremsat forslaget.

I den forbindelse glæder det mig, at Dansk Folkeparti ikke er med i forligskredsen, for så kan det jo være, at det kan gennemføres.

(Kort bemærkning).

Margrethe Vestager (RV):

Jeg skal ikke laste Dansk Folkepartis ordfører for ikke at være inde i, hvilke overvejelser der blev gjort, hvilket arbejde der var i gang, og hvilke diskussioner der var under SR-regeringen. Jeg tror ikke, Dansk Folkepartis ordfører har forudsætningerne for at vide det.

Men det her er faktisk noget, vi har været optaget af ganske, ganske længe, og derfor ligger der også et beslutningsgrundlag i en række ministerier, som sikrer, at det vil kunne gennemføres. Når vi ikke har fremsat det før nu, er det jo bl.a., fordi vi tog for givet, at den nye regering, som Dansk Folkeparti som bekendt har ret stor tillid til, selv ville se at få det gjort, fordi det sådan set ligger på dens flade at sørge for, at handicappede får de samme muligheder som andre.

Når jeg har lidt svært ved at forstå, at det er formalia, der stiller sig hindrende i vejen for, at Dansk Folkeparti kan støtte forslaget, er det jo, fordi forslaget går ud på følgende: Folketinget opfordrer regeringen til at gennemføre et lovforberedende arbejde med henblik på at fremsætte et lovforslag i folketingsåret ... med henblik på at indføre, osv.

Beslutningsforslaget går i al sin enkelthed ud på at få afdækket de praktiske problemer, der måtte være, den samlede finansiering – som jeg faktisk tror vi har anvist her – og sørge for, at det bliver til virkelighed. Det burde Dansk Folkeparti kunne støtte uden betænkeligheder.

(Kort bemærkning).

Karina Sørensen (DF):

Til hr. Thomas Adelskov: Vi vil gerne diskutere et sådant forslag med henblik på en kommende SU-reform. Vi er dog lidt bekymrede over, at der er en vis mulighed for misbrug af denne lånemulighed, og derfor vil vi ikke støtte beslutningsforslaget.

Til fru Margrethe Vestager: Vi vil gerne diskutere det beslutningsforslag, Det Radikale Venstre har fremsat, også sammen med regeringen. Der er dog en del spørgsmål, som vi gerne vil have

belyst i udvalgsarbejdet, inden vi tager stilling til beslutningsforslaget.

(Kort bemærkning).

Thomas Adelskov (S):

Det lød straks en smule bedre, men jeg skal dog bemærke, at jeg har svært ved at se, hvilke misbrugselementer der kan være i forslaget.

Hvis man skal have et SU-startlån, må man jo være SU-berettiget, og når man er SU-berettiget, går man på en SU-anerkendt uddannelse, har udfyldt ansøgningsskemaer og er blevet godkendt, så jeg har svært ved at se, hvad det er for et misbrug, man kan ryge ind i i denne sammenhæng. Men jeg vil som alle mulige andre gerne stille mig til rådighed for at blive klogere, så hvis jeg kunne få oplyst mulighederne for misbrug – hvor ligger de?

(Kort bemærkning).

Karina Sørensen (DF):

Til hr. Thomas Adelskov: Mulighederne ligger i, at man er SU-berettiget, lige så snart man er optaget på en uddannelse, men en halv måned efter at man er optaget på en uddannelse, kan man have de 20.000 kr. i hånden, og så kan man droppe uddannelsen og have et billigt studielån. Hvilke initiativer har Socialdemokratiet tænkt sig at tage på det område?

Kl. 14.05

(Kort bemærkning).

Thomas Adelskov (S):

Jeg vil altså godt understrege, at det faktisk er sådan, at SU-styrelsen er ret kradsbørstig, når der skal inddrives for meget udbetalt SU, eller hvis man har stoppet uddannelsen. Det samme gælder selvfølgelig SU-lånene, så der er ikke nogen andre misbrugsmuligheder her, end der ellers generelt er, og pengene skylder man jo stadig væk. De skal betales tilbage, uanset om man gennemfører sin uddannelse, eller om man skulle melde sig ind på en uddannelse for at kunne tage et SU-startlån. Så der er ikke nogen som helst misbrugsmulighed her ud over, hvad der generelt er i uddannelsessystemet.

Vi tilrettelægger vores politiske måde at håndtere hele SU-systemet på, efter hvilke behov de studerende har, og ikke efter at der måske et eller andet sted ude i landet skulle sidde en eller anden lille skurk og tænke: Det her er godt, for jeg kan snyde!

Helle Sjelle (KF):

Der er næppe nogen tvivl om, at Danmark har en af verdens bedste uddannelsesstøtteordninger, hvis ikke den bedste.

Det Konservative Folkeparti ønsker, at vore studerende har rimelige vilkår. Derfor er vi også af den opfattelse, at der løbende er behov for reformer på området, så vi har et SU-system, der er så tidssvarende som muligt, og vi er af den opfattelse, at tiden er kommet til at lave en af den slags reformer. Der har efterhånden været fremført mange forskellige ønsker om justeringer og forandringer, som vi synes, det er relevant at se nærmere på.

Men vi mener ikke, at man når hensigtsmæssige resultater ved at tage fat på enkeltheder i SU-systemet. Vores budskab er, at der skal laves hele løsninger frem for lappeløsninger, så lad os tage alle de forskellige forslag og behandle dem under ét, så vi er sikre på, at vi ikke overser noget, og vi ikke ender med en ufuldstændig reform.

Blandt de punkter, der efter vores mening skal indgå i drøftelserne af SU-systemet, vil jeg gerne nævne bl.a. forholdene for studerende med små børn, herunder den enlige mor, der har flere udgifter og dårligere muligheder for at supplere med erhvervsarbejde end andre studerende; muligheden for at give de studerende, der er handicappede, bedre vilkår, så de ikke er henvist til en revalideringsydelse fra den enkelte kommune; forholdene for den studerende, der har behov for at passe en nær pårørende, der er døende, så vedkommende ikke, bare fordi han eller hun er SU-modtager, er afskåret fra en økonomisk hjælp, som andre mennesker er berettigede til.

Vi vil gerne se nærmere på muligheden for at hæve de studerendes fribeløb, så der bliver mulighed for at tage mere studierelevant arbejde. Vi ønsker at gøre noget ved lånereglerne, der i dag er alt for stive og ufleksible, så der bliver mulighed for at vælge mellem forskellige lånesatser. Vi ønsker også at se nærmere på tilbagebetalingsreglerne for færdiguddannede, så studerende efter endt uddannelse ikke skal tilbagebetale den SU, de har modtaget i det år, de afslutter deres uddannelse, fordi de har været så heldige at få et job.

Som sagt så mener vi i Det Konservative Folkeparti, at bl.a. disse spørgsmål bør vurderes i forbindelse med en velovervejet, grundig og helhedsorienteret SU-reform. I den forbindelse er det også vigtigt at påpege, at SU-tankens jo går

på økonomi og ikke må være afgørende for, om folk får en uddannelse eller ej. Det er vigtigt at erindre, at det system, der er skabt, i høj grad tilgodeser samfundets overordnede interesse i, at den enkelte får den uddannelse, der svarer bedst muligt til den pågældendes evner og ønsker – kort sagt: At den enkelte får det friest mulige valg. Det tror vi er det bedste middel til at sikre den kompetencemæssige oprustning, som kræves, for at vi kan vedblive med at have en veluddannet befolkning, der er parat til at møde de udfordringer, en globaliseret verden kommer med.

Det stærke konservative ønske om at skabe samlede, helhedsorienterede og derfor hensigtsmæssige løsninger betyder, at vi må afvise de to beslutningsforslag, der er fremsat fra oppositionen. Vi ønsker at se tingene i en større sammenhæng, og det er derfor også med glæde, vi har noteret os, at undervisningsministeren er positiv over for forslaget om en eventuel reform på SU-området. Vi ser frem til nogle konstruktive drøftelser.

Kl. 14.10

Morten Homann (SF):

I SF har vi ikke et jomfrunalsk forhold til, om man skal lave en stor, samlet SU-reform, eller om man ikke løbende kan lave ændringer, for selvfølgelig kan man da det. Hvis der viser sig et behov, hvis vi finder ud af, at her er et emne, som vi bliver nødt til at dække ind, skal vi selvfølgelig være parat til at tage det op i f.eks. SU-forligskredsen og lave forbedringer. Det har jeg ikke nogen problemer med. Jeg synes f.eks., det er en skam, hvis de handicappede, som i dag har begrænsede valgmuligheder, skal vente på, at vi får sat en stor SU-reform i spil.

Hvis vi skal forholde os til indholdet af forslagene og starte med spørgsmålet om et start-SULån, er der ikke nogen tvivl om, at det er en tanke, vi kan støtte varmt i SF. Der er nogle store etableringsudgifter, når man begynder på en uddannelse – bolig, bøger, pc-udgifter osv. – og hvis et startlån kan være med til at afholde nogle fra at tage et erhvervsarbejde i begyndelsen af uddannelsen, så de kan komme bedre i gang, synes jeg, det er en positiv sideeffekt. Vi er meget positive over for dette forslag og ser også frem til at diskutere det i SU-forligskredsen for at se, om vi kan nå til enighed. Det er i hvert fald den holdning, vi vil gå til det videre arbejde med.

Det radikale beslutningsforslag om et tillægsstipendium for studerende med handicap er vi

også ganske positive over for. Vi synes, det er en rigtig tanke at sidestille handicappede med andre studerende, så de får de samme valgmuligheder, for selvfølgelig skal handicappet lige så lidt som ens økonomi være afgørende for, om man får en uddannelse. Det forslag er vi også meget positive over for.

Jeg skal dog sige, at vi nærer en vis skepsis over for den finansieringsmodel, Det Radikale Venstre antyder: at bruge satspuljemidlerne til at finansiere forslaget med. Jeg synes som udgangspunkt, det er en forkert tanke at henvise alle mulige forskellige aftaleelementer til at blive samlet i den store rodebunke, som satspuljen er, så jeg synes, vi bør se på, om man ikke kan finde en mere fornuftig måde at finansiere forslaget på. Men på bundlinjen er det stadig et ganske fornuftigt forslag, som vi vil gå meget positivt ind for i SF.

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Handicappede, der ønsker at tage en videregående uddannelse, har i mange år reelt været diskriminerede. Der har – og med rette – været talt om dobbelt optagelsessystem.

Allerede da lov om specialpædagogisk støtte blev førstebehandlet den 14. april 2000, talte Enhedslisten og en række andre partier for, at forsørgelse under uddannelse ikke var på plads for alle, idet en række handicappede vil have svært ved at forsørge sig på SU, specielt fordi mulighederne for at supplere med erhvervsarbejde kan være mindre. Den daværende undervisningsminister ville tage kontakt med den daværende socialminister for at se, hvad der kunne gøres. Det var åbenbart ikke særlig meget, eller også kunne man ikke nå det inden valget. Det er svært at sige, men nu står vi i hvert fald med et forslag fra den tidligere undervisningsminister, og det er vi glade for.

Forslaget handler om et tillægsstipendium for studerende med handicap. For Enhedslisten at se er det en ganske fornuftig måde at give studerende med handicap mulighed for forsørgelse, for det er en måde at gøre op med det dobbelte optagelsessystem på.

Hvad vi til gengæld ikke er så begejstrede for – og det tror jeg egentlig ikke kommer som den store overraskelse for fru Margrethe Vestager – er finansieringen. Den kommer nemlig fra satspuljen, og vi kan ikke forstå logikken i, at man først tager pengene fra pensionisterne og bistandsklienterne og derefter giver dem til f.eks. studerende med handicap. Det synes vi er

asocialt. Når studerende med handicap har et så åbenlyst behov for at få f.eks. et tillægsstipendium til SU for at være ligestillede med andre studerende, må der da være en mulighed for at finde et flertal i denne sal for at finde pengene et andet sted end hos dem, der i forvejen har meget, meget lidt. Vi støtter altså forslaget indhold, men vi må tage et meget stort forbehold over for finansieringen.

Hvad angår Socialdemokraternes forslag, er der foreslået et særligt startlån til unge, der starter på en videregående uddannelse. Her skal jeg med det samme slå fast, at vi i Enhedslisten ikke bryder os om den tanke, at man skal gældsætte sig for at kunne tage en uddannelse. Det er vi meget skeptiske over for, og det vil sige, at den eneste grund til, at jeg overhovedet går ind for forslaget, er, at det ikke øger lånerammen, men at den nuværende låneramme bevares.

Det er jo ganske rigtigt, at når man starter på en uddannelse, er der en lang række omkostninger, og hvis man ikke er en af dem, der er født med et guldæg et vist sted, skal man f.eks. betale for at kunne få et kollegieværelse, der skal erlægges depositum, man skal købe bøger og eventuelt en computer osv. osv. Derfor giver det utrolig megen mening, at der rykkes rundt på lånemulighederne, så man kan låne ekstra i starten.

KL 14.15

Men for at gøre en lang historie kort kan Enhedslisten godt støtte, at der gives mulighed for startlån på de samme betingelser som studielånet i øvrigt.

Der er så nogle problemer, der rejser sig, og der er nogle spørgsmål, jeg har til forslagsstillerne, for startlånet skal jo så ikke belaste den samlede låneramme, og det betyder, at det er lidt relevant at kigge på, hvor det så er, pengene skal tages fra. For låner man 20.000 kr. i starten af sin f.eks. mellemlange, videregående uddannelse, som tager 4 år, så betyder det, at op mod 25 pct. af de penge, man kan låne om måneden, er blevet brugt i starten. Og det er jo klart, at hvis man alligevel skulle foretage de her investeringer og dermed ud og låne af bank og mor eller far, eller hvor man nu kan få støvet nogle penge op, så er man jo lige vidt.

Men uanset hvordan man vender og drejer det, har man 25 pct. mindre om måneden at leve for. Vi ved godt, at SU-modtagere i den grad er spændt hårdt for i forvejen, og det vil sige, at det kan give et problem, så jeg bliver nødt til at finde ud af, inden vi kan give vores endelige støtte,

hvordan og hvorledes man har tænkt sig at gøre det. Altså tager man alle pengene på lånerammen det sidste år, spreder man det ud, eller bliver det op til den enkelte at bestemme det? Der går vi i Enhedslisten ind for det friest mulige system, altså sådan at den studerende helt selv kan planlægge.

Så vil jeg gerne spørge Socialdemokratiet – og det er en debat, vi selvfølgelig også får senere – om Socialdemokratiet vil være villige til at erkende, at det ekstrabehov, man har i starten, måske ikke skulle dækkes af et lån, men af et tillægsstipendium, altså så man kan optage et lån, men at stipendiet så til gengæld øges tilsvarende, så man ikke går ned i månedlig ydelse.

Bodil Kornbek (KRF):

Beslutningsforslag nr. B 34 fra Socialdemokratiet om et særligt start-SU-lån er vi positivt indstillede over for.

Det er korrekt, som der også står i beslutningsforslaget, at der ved studiestart er nogle helt specifikke omkostninger, der trods alt er vigtige at have med, når man skal i gang med et studium, så man dermed også er klædt helt på til at skulle starte det studium, der måske varer 4-6 år. Så vi er positive over for forslaget.

Men som der også blev gjort opmærksom på, er forslaget måske en del af det forlig, der er om SU. Der er vi selvfølgelig ikke med, men hvis der er tale om, at vi skal til at lave en reform af SU-forliget, er vi selvfølgelig interesserede i at deltage og være konstruktive. Det er jo så ikke op til os, men til forligskredsen og ministeren, hvordan det skal se ud i fremtiden. Men vi er positive.

Beslutningsforslag nr. B 43 om indførelse af et tillægsstipendium for studerende med handicap er et rigtig godt forslag. Det er jo sådan set et forslag, som drejer sig om ligestilling af mennesker med handicap, og det kan vi i allerhøjeste grad tilslutte os.

Man vil med forslaget give studerende med handicap mulighed for at vælge en uddannelse på lige fod med alle andre, det vil sige, at man skal honorere nogle optagelseskrav, og det er det, der afgør, om man kan komme ind på den uddannelse, man godt kunne tænke sig.

Med hensyn til det økonomiske aspekt i det lægger man jo i forslaget også op til, at regeringen kommer med et bud på, hvordan det kan se ud, og med et lovforslag. Og det er klart, at er man normalt under revalidering og så går over til at skulle være almindelig studerende på SU,

må der altså også være nogle midler, der på den konto kan spares, selv om man også skal have et tillægsstipendium af en eller anden karakter.

Så jeg synes, det er et meget gennemtænkt, men også et rigtig godt forslag, som er med til at højne også ligestillingen af handicappede med andre studerende, og det kan vi tilslutte os fuldt ud.

Den fg. formand (Birthe Skaarup):

Så er det ordførerne for forslagene, først for beslutningsforslag nr. B 34, og det er hr. Thomas Adelskov.

Thomas Adelskov (S):

Jeg skal takke for debatten. Forslaget er fremsat som en del af Socialdemokratiets unge-startpakke, som vi allerede har annonceret i forbindelse med valgkampen i vores valgprogram »Mennesker først«. I det har vi dels lagt vægt på bygning af flere ungdomsboliger, det har vi forhandlet med regeringen og sat i værk, dels har vi lagt vægt på bedre vejledning til unge i både folkeskole og ungdomsuddannelser og videregående uddannelser, dels har vi fremsat et beslutningsforslag i Folketinget. Det har regeringen kvitteret for ved også at fremsætte et lovforslag, som nu er undervejs. Endelig er der det beslutningsforslag om et særligt start-SU-lån, som Folketinget behandler i dag.

Kl. 14.20

Der er jo ikke nogen tvivl om, at det for mange unge mennesker er svært at starte på en nyt studium, at flytte hjemmefra, at skulle etablere sig et nyt sted med nye omkostninger til bøger, edb eller andet.

Derfor har vi ønsket med forslaget at give unge den bedst mulige start på en ny uddannelse. Til gengæld er vi også meget opmærksomme på, at vi ikke med forslaget har ønsket at tynge de studerende, når de er færdige med uddannelsen, med yderligere gæld. Derfor forslaget om, at det ikke skulle påvirke den samlede låneramme.

Til fru Pernille Rosenkrantz-Theil kan jeg svare på spørgsmålet om, hvordan man nu skal få fordelt det her SU-lån ud over perioden, at det er vores opfattelse, at man kunne organisere det på den måde, at man brugte det på samme måde som med SU-klip, altså at den studerende selv fik lov at beslutte, i hvilken del af studiet – start, midten eller slutningen – man ønskede at fraklippe sig nogle lånemuligheder.

Fru Pernille Rosenkrantz-Theil spurgte også, om jeg ville erkende, at det egentlig hellere burde have ligget som stipendium frem for et lån.

Til det må jeg jo sige: Ja, vi så jo gerne, at der var økonomiske muligheder for at give alle studerende et stipendium, der gjorde, at de rent faktisk kunne finansiere hele deres ophold uden at skulle optage lån og dermed tynge af gæld, når de er færdige med studiet.

Til gengæld betyder hensynet til den overordnede samfundsøkonomi, at det desværre ikke kan lade sig gøre. Men vi har medvirket til – og det vil jeg også gerne kvittere for – at ministeren på foranledning af det forslag, der ligger, og forslaget fra Det Radikale Venstre nu har valgt at ville indkalde forligskredsen til en bredere drøftelse.

Vi opfatter det sådan set som glædeligt at se, at regeringen nu er kommet lidt ud af hullerne efter den store nedtur oven på det, som på et tidspunkt blev lanceret som ungdommens finanslov, og vi håber, at vi i fællesskab kan finde på nogle løsninger, der betyder, at SU-systemet bliver bedre.

Vi vil i den forbindelse godt pege på, at når forhandlingerne skal starte, er der tre ting, som vi i hvert fald lægger vægt på. For det første, at forsørgere får bedre forhold. For det andet, at studerende på barsel får bedre forhold, der svarer til og minder om de forhold, der gælder for andre i samfundet, hvad enten man er i beskæftigelse eller ledig. Og endelig at studerende, der starter på studiet, får nogle andre og bedre muligheder for en studiestart.

Vi har også noteret os, at Venstre i dag i pressen har lanceret et såkaldt SU-forslag uden nærmere angivelse af rammerne for det. Vi har stillet os lidt undrende over for, at ministeren ikke har taget det til sig som sit, men går ud fra samlet set, at der et eller andet sted er en genklang mellem, hvad Venstre mener, og hvad regeringen siger.

Jeg skal takke for og kvittere for, at jeg hørte, også fra Venstres ordfører, at der i Folketinget er et flertal for det forslag, der ligger foran.

Jeg skal til Det Radikale Venstres forslag sige, at vi støtter forslaget. Vi er villige til at diskutere, hvor finansieringen skal ligge henne. Vi synes sådan set, at finansieringsforslaget, der ligger i beslutningsforslaget, lyder udmærket, men er også villige til, såfremt det skulle være en større kreds' ønske at kigge andre steder hen, så at gøre det.

Den fg. formand (Birthe Skaarup):

Så er det ordføreren for forslagsstillerne til B 43, fru Margrethe Vestager.

Margrethe Vestager (RV):

Først i forhold til B 34, som ikke har været kommenteret fra radikal side endnu: Vi er sådan set positivt indstillet, men betragter det som et SU-forslag blandt andre SU-forslag, som må ses i forhold til den samlede pakke.

Jeg må sige, at de forslag, som indtil videre er fremkommet på SU-området, ikke rigtig sådan højstemt kvalificerer til, at nu må vi have en stor reform. Det er betydelige ændringer for den enkelte studerende, men det er ikke en reform, som grundlæggende ændrer vores SU-systemer.

Der har ministeren jo også klart sagt, at vi har et udmærket SU-system i dets grundfunktion. Så synes jeg måske, man skal lade være med at iklæde det reformens store vinger og i stedet for sige, at man vil gerne drøfte, om man skal lave nogle hensigtsmæssige ændringer i den måde, systemet grundlæggende fungerer på, og at det her kunne være en af måderne, hvis man kan hindre misbrug, og at folk melder sig til uddannelse af rent overfladiske grunde for at få en låneadgang.

Kl. 14.25

B 43 er derimod *ikke* et SU-forslag. Det er et ligestillingsforslag og et ligebehandlingsforslag. Hele pointen i forslaget er, at handicappede skal sikres samme frie valg af uddannelse som andre. Det bygger på den selvfølgelig antagelse, at handicappede gør sig præcis de samme overvejelser om interesser, evner og arbejdsmarked som alle andre kommende studerende.

For det er nemlig ikke ligestilling eller ligebehandling, at man som handicappet skal lade sit uddannelsesvalg afhænge af, om en kommunal sagsbehandler vurderer det som realistisk, ene og alene fordi man har brug for en anden økonomi, fordi man ikke er i stand til at have erhvervsarbejde som studerende.

Og der er eksempler, eksempler, som ingen i øvrigt ville finde sig i: at kommunen ikke vil støtte det første uddannelsesvalg; at kommunen ikke vil støtte den given fagkombination; at kommunen kun vil give en revalideringsplan til bachelorniveauet og derfor sætter en effektiv stopper for, at man kan få en kandidatuddannelse.

Vi taler altså om studerende, der opfylder de helt almindelige adgangskrav, der har taget en kompetencegivende, studieadgangsgivende

ungdomsuddannelse, nogle af dem med møje og besvær, og så skal de sættes denne hindring i vejen.

Jeg kvitterer selvfølgelig for tilliden til, at den radikale gruppe burde have ryddet alle problemer af vejen i forhold til det her forslag. Det tager vi til os. Men vi er blevet ydmyge i forhold til, at det her faktisk var noget, som flere ministerier bøvlede med under SR-regeringen.

Der er heldigvis sket en række ting, som gør, at det er realistisk at iværksætte et lovforberedende arbejde nu med henblik på et lovforslag i samlingen 2003-04. Og det er jo bl.a., fordi vi er blevet klogere på hele arbejdsvebegrebet i regi af førtidspensionsreformen, og at det er blevet meget klarere, at vi netop kan løse det her for sig.

Vi stiller sådan set ikke krav om, at vi har fundet nogle særlig gode løsninger, men vi ved, at andre har tænkt med os, SU-rådet har tænkt med, DSI har tænkt med og fundet nogle udmærkede retningslinjer, som kunne være retningsgivende for det lovforberedende arbejde: ensartethed, selvfølgelig, i behandlingen, retssikkerhed, at forsøge at begrænse papirarbejdet, så det bliver så ubureaukratisk som muligt, at det er erhvervsvennedsættelsen, som er afgørende og dermed også det, som gør, om det er realistisk at varetage et studenterjob.

Det, som har berørt mig meget i diskussionerne om det her, som jeg også havde som undervisningsminister, var den – hvad skal man sige – næsten offervilje, der var til stede hos handicappede i forhold til det at få en ligebehandling: Vi vil meget hellere have lidt lavere levevilkår, end vi vil udsættes for, at vore studieønsker skal gøres til genstand for en overvejelse over, om vi nu kan leve af det eller ej.

Og det er jo klart, for det er ikke rimeligt, og det er ikke værdigt, og det er ikke noget, vi byder andre kommende studerende, at de skal stilles til regnskab for, om det nu er realistisk med det valg, de traf.

Finansieringen er meget enkel. Den har heller ikke noget med SU-systemet som sådan at gøre. Der vil jo være sparede midler fra revalideringen, for det, vi hører fra de forskellige miljøer, er, at man faktisk gerne vil have en mulighed for ikke at komme under revalidering og derved få et friere valg.

Der er en nettoudgift for studerende under 25 – det er klart – på omkring 1.500 kr. pr. måned, men en tilsvarende besparelse for studerende over 25 på en 3.000-4.000 kr. pr. måned, ligesom

studerende på den her nye ordning selv må betale de bøger og lignende, der ikke har karakter af specialpædagogisk støtte.

Når vi har nævnt satspuljen, så er det jo, fordi vi gerne vil sikre regeringen, at den kan have en nødvendig økonomisk buffer, hvis den synes, det er svært at vurdere økonomien. For det er klart, at det er svært at vurdere økonomien i sådan et forslag her. Det er svært at vurdere, om flere handicappede vil have mod på at gå i gang med en uddannelse, nu, hvor de ikke skal gennem en kommunal sagsbehandling, eller om vi har hele gruppen i vores revalideringssystem, og hvor mange der så i givet fald vil gå den anden vej.

Derfor tror jeg, at det vil være meget hensigtsmæssigt, hvis man havde en lovgivning, som man fulgte meget tæt, og som man var villig til at tage op til revision ret hurtigt, hvis man fandt, at forholdene ændrede sig.

Jeg synes, det ville klæde både regeringen og regeringspartierne at se det her som et ægte fritvalgsforslag og få sat det lovarbejde i gang og også være villig til at forpligte sig på det. Det ville være klædeligt for os alle sammen i lyset af, at det er handicapår.

Derfor er jeg lidt ærgerlig over den her afværgemanøvre om, at man godt kan støtte intentionen, men at der er nogle problemer, som skal afklares. Det er sådan set lige præcis det, som vi har set i øjnene, at der er problemer, som skal afklares. Det er derfor, beslutningsforslaget ene og alene går ud på at fastsætte målet og så bare i al mindelighed bede regeringen gennemføre det lovforberedende arbejde, der er nødvendigt, for at vi kan få et egentligt lovforslag i samlingen 2003-04.

Kl. 14.30

Jeg vil gerne sige mange tak for de meget positive toner, der har lydt i forhold til målsætningen, og jeg håber, at vi under udvalgsbehandlingen kan gøre det lysende klart, at det her er et forslag, som vil tjene os alle sammen, så vi vedtager det med et meget stort flertal, sådan at vi kan få gjort op med den forskelsbehandling, der finder sted i dag.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslagene overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Den fg. formand (Birthe Skaarup):

Jeg foreslår, at forslagene til folketingsbeslutning henvises til Uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

9) Første behandling af lovforslag nr. L 128:

Forslag til lov om Kunstrådet.

Af kulturministeren (Brian Mikkelsen).
(Fremsat 15/1 2003).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Jytte Andersen (S):

Dansk kunst- og kulturliv hviler på mangfoldighed, hviler på, at det nyskabende, det provokerende, det sublime, det spektakulære udvikles og bæres frem af hundredvis af kunstnere, fordi de ikke kan lade være, fordi de uafhængigt af politikere, embedsmænd og -kvinder, systemer og vante forestillinger ikke kan lade være med at give lige netop deres bidrag til vores fælles udvikling.

Vi andre elsker dem for det, selv om det ikke er alt, vi selv kan tage til os. Sådan har det været i mange, mange år, udviklende, ustyrbart, men hvor fremsynede kulturministre har sikret det økonomiske grundlag for udviklingen.

Det er en kulturverden, der hviler på mangfoldighed og frihed, og ved at mange aktører i organisationer og institutioner lokalt, nationalt og internationalt er udøvende, skabende og formidlende kulturbærere.

Selvfølgelig vil en sådan brogethed og pluralisme altid set ovenfra virke aldeles uoverskuelig og lettere kaotisk, men det fungerer vel egentlig ganske godt. Det synes vi i Socialdemokratiet. Måske kunne der justeres hist og her, måske kunne der spares lidt administration her og der, men med hensyn til den store systemændring er det store spørgsmål, om det var nødvendigt.

Det syntes regeringen, og det syntes kulturministeren, da han tidligt sidste år spillede ud